

Nota

Voor burgemeester en wethouders
Nummer: 16INT00377

Datum vergadering:
Nota openbaar: *ja*

29 MAART 2016

► **Onderwerp: Cultuureducatie muziekonderwijs**

Advies:

- Instemmen met het basismuziekplan van de culturele partners voor de initiatie en borging van de doorgaande leerlijn muziekonderwijs op basisscholen in de gemeente Hellendoorn.
- Voor de financiering van dit plan het budget aanwenden dat bestemd is voor flankerend cultuur educatief beleid.
- Voor een duurzaam vervolg in samenwerking met het Prins Bernhard Cultuurfonds een Cultuurfonds op naam oprichten. (een nader voorstel wordt ingewacht)

Besluit B en W: *Confirmer advies*

Korte samenvatting:

Met ingang van september 2015 is de subsidierelatie met Kaliber Kunstenschool (muziekschool) beëindigd. In het verlengde daarvan heeft de raad besloten een deel van het budget in te zetten voor flankerend beleid (€ 33.000). Immers, de muziekschool leverde gesubsidieerde diensten aan muziekverenigingen, scholen en jeugdigen. Daarnaast is in het collegeprogramma 2014-2018 het volgende verwoord:

- 5.9: wij stimuleren en faciliteren een basisinfrastructuur voor het muziekonderwijs voor jongeren;
- 5.10: nieuwe vormen van samenwerking tussen culturele instellingen, kunstenaars en verenigingen organiseren/faciliteren/ondersteunen/ontwerpen.

De afgelopen periode is samen met het platform cultuureducatie (= primair onderwijs), muziekverenigingen, Rijnbrink, combinatiefunctionaris en gemeente een uitwerking gemaakt van bovengenoemde doelen. Een gelukkige samenloop van omstandigheden is de subsidieregeling van het Rijk voor muziekonderwijs waardoor een brede aanpak mogelijk is. Met de Deelregeling Impuls Muziekonderwijs (Zie bijlage 1) wordt geld vanuit de Rijksoverheid beschikbaar gesteld voor basisscholen om kwalitatief goed muziekonderwijs duurzaam in te bedden in de praktijk. Vanaf het najaar 2015 kunnen scholen hiervoor subsidie aanvragen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Daarmee kan het muziekonderwijs op school een stevige impuls krijgen. Voorwaarde voor de aanvraag is de samenwerking met een culturele instelling. De eerste aanvraag moet voor 1 april 2016 ingediend zijn bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. De regeling heeft een looptijd van 4 jaar; gedurende deze periode kunnen scholen een aanvraag indienen om in een tijdsbestek van 3 jaar muziekonderwijs een impuls te geven.

Tenminste 12 basisscholen en alle 5 muziekverenigingen in de gemeente Hellendoorn hebben kenbaar gemaakt dat zij gezamenlijk willen deelnemen aan het (basis)plan Impuls Muziekonderwijs, waarbij deelname van binnenschools naar buitenschools wordt gestimuleerd.

Verder zijn bij dit project, naast de gemeente, diverse cultuurpartners betrokken, w.o. Kaliber Kunstenschool, Muzieknetwerk Salland, commerciële partners en ZINiN (via de Combinatiefunctionaris Cultuur).

Organisatorisch en voor uitrust van kennis, materiaal en vakdocenten wordt samenwerking gezocht met Muziek-Netwerk-Salland.(werkingsgebied Raalte e.o.) of met Kaliber Kunstenschool. De deelnemende school maakt daarin zelf de keuze.

Aanleiding

In het collegeprogramma wordt gesproken over aandacht voor jongeren en het muziekonderwijs. Nu de muziekschool wat verder buiten beeld raakt, hebben de muziekverenigingen op eigen initiatief aangeboden een rol te willen vervullen in het muziekonderwijs. Toevalligerwijs viel dit initiatief samen met een substantiële subsidieregeling die het Rijk de komende jaren beschikbaar stelt, namelijk de regeling Impuls Muziekonderwijs.

Gesprekken tussen de gezamenlijke muziekverenigingen en vertegenwoordigers van de scholen en de gemeente, hebben uiteindelijk geleid tot het voorliggende initiatief. Hierbij vervult de Rijnbrink (voorheen OBD) een initiërende en adviserende rol.

Verdere gesprekken tussen de culturele partners (scholen, muziekverenigingen, Rijnbrink, combinatiefunctionaris en gemeente) hebben er toe geleid dat er thans een breed gedragen basisplan ligt voor het opnieuw initiëren van muziekonderwijs in de gemeente Hellendoorn. Het primaire doel is om zowel binnenschools als buitenschools muzikeducatie te stimuleren en verder te professionaliseren met het oog op de 21-eeuwse vaardigheden die kinderen zich eigen moeten maken.

Relevante eerdere besluiten:

Collegeprogramma 2014-2018:

5.9 Wij stimuleren en faciliteren een basisinfrastructuur voor het muziekonderwijs voor jongeren

5.10 Nieuwe vormen van samenwerking tussen culturele instellingen, kunstenaars en verenigingen organiseren/faciliteren/ondersteunen/ontwerpen.

Doelstelling:

Leerlingen van de basisschool de eerste zes jaren kennis laten maken met diverse domeinen van de muziek in de vorm van 'muzikale feestjes', met een verdieping in groep 6. Daardoor kunnen zij de laatste twee schooljaren een bewuste keuze maken of en op welke wijze zij deel willen nemen aan een leerorkest, zich willen aansluiten bij een muziekvereniging of een commerciële partner willen zoeken voor een andere muzikale uitingsvorm.

Een en ander moet resulteren in het structureel inbedden van een basaal muziekonderwijs op alle scholen waardoor er een bodem ligt voor diegene die op latere leeftijd muziekonderwijs wil volgen. Daarnaast draagt muziek significant bij aan de ontwikkeling van het kind. Door de ontwikkeling van het auditieve systeem raakt muzikale training bij kinderen aan primaire functies als luisteren, taalverwerving, leesvaardigheid, concentratie en emotionele intelligentie.

HET (BASIS)MUZIEKPLAN

- Doel: kennismaken met muziek in de vorm van muzikale feestjes, die leiden tot een bewuste deelname van leerlingen aan een muziekvereniging en/of muziekschool en/of schoolleerorkest in groepen 6-7-8 en de verdere muzikale professionalisering van de leerkracht.
- Groep 1 t/m 5: kennismaken met muziek
- Groep 6 verdieping instrumenten en soorten muziek, mogelijkheden voor het leren bespelen van een instrument onder schooltijd
- Mogelijke start schoolleerorkest
- Groep 7-8: mogelijke bewuste keuze voor muziekparticipatie (schoolleerorkest mogelijk)
- Daarna buitenschoolse activiteiten Doorgaande leerlijn van binnen- naar buitenschoolse muziekactiviteiten.
- Aansluitingsmogelijkheden op muzieklessen bij vereniging of ander vorm van muziekonderwijs.

- Scholing van leerkrachten in het geven van een goede muziekles. Eventueel met aanschaf nieuwe eigentijdse muziekmethodes is muziekonderwijs geborgd.

In de kantlijn hierbij de opmerking dat ook de instelling van een Jeugdcultuurfonds een waardevolle aanvulling kan betekenen zodat kinderen uit minder kapitaal krachtige kringen ook buitenschools muziekles kunnen krijgen. Uit ervaringen in andere gemeenten blijkt dat er toch wel behoefte is aan een dergelijke vorm van financiële ondersteuning. Op dit moment wordt hiervoor een separaat voorstel ontwikkeld.

Financiering Plan voor scholen

Voor de scholen betekent de subsidieregeling dat zij over 20, 30 of 40.000 euro kunnen beschikken over een periode van 3 jaren. Hiervan betalen de scholen zelf 10% eigen bijdrage.

leerlingen	MIP	Ureninzet	Gemeente	Eigen Bijdr	Totaal
<100	€ 10.000	€ 6.000	€ 3.000	€ 1.000	€ 20.000
100-199	€ 15.000	€ 9.000	€ 4.500	€ 1.500	€ 30.000
>200	€ 20.000	€ 12.000	€ 6.000	€ 2.000	€ 40.000

Uit de tabel blijkt dat scholen met minder dan 100 leerlingen van de Impulsregeling maximaal € 10.000 euro subsidie kunnen krijgen (totaal in 3 jaar). Dan is de verplichting dat de scholen daartegenover € 10.000 euro matchingsbijdrage betalen. Van deze € 10.000 mag maximaal 60% bestaan uit ureninzet van docenten (eigen leerkrachten, muziekverenigingen of ingehuurde muziekdocenten). De andere 40% moet aan instrumenten, bladmuziek, orkestkosten e.d. worden uitgegeven. Voor scholen is dat een te hoge drempel. Om hierin te voorzien, is het voorstel om hierin een gemeentelijke bijdrage te verlenen vanuit het flankerend beleid ter hoogte van 30% zodat scholen zelf nog een eigen bijdrage van 10% hebben. Scholen hebben daarnaast al een cultuureducatie programma. Hierover zijn lopende afspraken gemaakt en het is niet de bedoeling dat muziekonderwijs het cultuureducatie onderwijs vervangt maar juist een aanvulling vormt

In schooljaar 2016/2017 doen 12 scholen mee. In 2017/2018 zullen nog enkele scholen aanhaken en de bedoeling is dat het laatste jaar van de regeling (2018/2019) alle scholen voor primair onderwijs in onze gemeente deelnemen.

Het is de uitdaging om een manier te zoeken waarop scholen ook na afloop van deze regeling muziekonderwijs kunnen borgen. Hierover is de afgelopen periode samen met alle cultuur- en onderwijspartners nagedacht.

Oplossing:

De regeling MuziekImpuls, gecombineerd met het gemeentelijk budget voor flankerend beleid, zorgen in de eerste jaren dat er gebouwd kan worden aan muziekonderwijs. Na de implementatie zijn scholen aangewezen op eigen middelen om het muziekonderwijs te continueren. Dat zal naar verwachting niet eenvoudig zijn. Daarom is gezocht naar een duurzame methode om de gemeentelijke middelen in te zetten ten behoeve van muzikeducatie.

Een oplossing hiervoor is samenwerking aan te gaan met het Prins Bernhard Cultuurfonds (PBC). Onder zijn rechtspersoonlijkheid kan een cultuurfonds op naam worden opgericht, bijvoorbeeld een Cultuurfonds Hellendoorn. In zo'n Cultuurfonds hebben dan onafhankelijke inwoners uit onze gemeente zitting. Zij bepalen binnen bepaalde kaders hoe het budget besteed wordt. De kaders worden in onderling overleg bepaald. Wij sluiten hiermee aan op de werkwijze van de Dorpsbudgetten, die door de Plaatselijke Belangen en de Dorpsraad Hellendoorn wordt toegepast.

Voordeel van zo'n permanent Cultuurfonds:

- Aanvragers van financiële steun weten de weg naar het Cultuurfonds te vinden;
- Het PBC zorgt voor de afhandeling van aanvragen;
- Wij profiteren van de expertise bij het beheer en de besteding;
- Aanvullende schenkingen door derden zijn mogelijk; (door een lokaal notariskantoor werd al om een dergelijke mogelijkheid verzocht)

Het fonds wordt vermeld in specifieke uitingen zoals het PBC magazine Cultuurbericht, de digitale nieuwsbrief, het Fondsenboek en onze website.

Het PBC neemt eventuele notariskosten voor zijn rekening.

In overleg met het Prins Bernhard Cultuurfonds (PBC) bepalen wij de naam en doelstelling van dit fonds, ons voorstel is Hellendoorn Cultuurfonds.

Het is onze intentie om het fonds primair in te zetten voor:

- Kunst en educatie voor leerlingen basisonderwijs in Hellendoorn
- Daarbij nadruk geven op de realisatie van muziekeducatie projecten die gericht zijn op de realisatie van een doorgaande leerlijn op de basisscholen in onze gemeente.

Daarnaast worden aanvragen voor muziekeducatie projecten gefinancierd, zoals:

- buitenschoolse (jeugd-)orkest activiteiten
- activiteiten waarbij muziek-educatie zich verbindt met andere kunst disciplines (bijv. zang/toneel)
- kunst en cultuurprojecten in brede zin als zij een educatief karakter hebben.

Zie bijlage 3.

Primair moet het fonds worden aangewend voor een bijdrage aan de scholen als tegemoetkoming in de matchingsbijdrage en de facilitaire kosten van Muziekverenigingen om muziekeducatie te ondersteunen.

Daarnaast kan het fonds worden aangewend voor het organiseren en stimuleren van buitenschoolse muziek- educatieve activiteiten, eventueel in combinatie met andere kunst- en cultuur disciplines.

Voorgesteld wordt het idee van een dergelijk Cultuurfonds op naam verder uit te werken en in een separaat voorstel aan uw college voor te leggen. Bij de uitwerking van de kaders wordt duidelijk aangegeven voor welk doel de gemeentelijke bijdrage is bestemd.

Effecten:

Muziekonderwijs binnen- en buitenschools in de gemeente Hellendoorn worden met deze werkwijze verder geprofessionaliseerd en geborgd. Te verwachten valt dat binnen drie jaar alle basisscholen deel zullen nemen aan dit project in samenwerking met een professionele aanbieder of muziekvereniging naar keuze.

Planning:

In september 2016 starten de eerste scholen, de volgende scholen starten in de daarop volgende drie (school)jaren.

Financiële consequenties:

Het bedrag dat structureel in onze begroting is gereserveerd op de post muziekonderwijs (voor flankerend beleid € 33.000) kan aangewend worden voor dit doel. Er zijn geen financiële consequenties

Personele consequenties:

Behoudens het ambtelijk bijwonen van vergaderingen waar de coördinatie aan de orde is, zijn er geen noemenswaardige personele consequenties.

Juridische consequenties:

Met het instellen van een Cultuurfonds op naam (Hellendoorn), wordt het beschikbaar stellen van deze middelen in handen gelegd van de maatschappelijke en culturele partners

Informatisering / Automatisering:

Niet van toepassing

Burger- en overheidsparticipatie: Gedurende het hele proces is sprake van overheidsparticipatie. Het proces is namelijk gestart met het idee van de gezamenlijke muziekverenigingen. Bij dit project wordt intensief en op uitgebreide schaal samengewerkt tussen muziekverenigingen, scholen, cultuurpartners, o.a. Muzieknetwerk Salland en commerciële partners. De gemeente faciliteert meedenken, betrokkenheid en financiële middelen.

Ook als het komt tot een Cultuurfonds op naam zal dat het karakter hebben van overheidsparticipatie: een onafhankelijke commissie toetst aanvragen en verleent de bijdragen. Dit is conform de werkwijze bij de Dorpsbudgetten.

Communicatie:

De wijze van bekendmaking van dit project zal in overleg plaatsvinden met de partners.

Overige consequenties: Geen.

Bijlagen:

1. Deelregeling Impuls Muziekonderwijs, een samenvatting (zie pag 8)
2. Cultuurfonds Hellendoorn (Prins Bernhard Cultuurfonds), samenvattende inleiding voor het instellen van een cultuurfonds op naam. (zie pag 9)
3. De Werking van een CultuurFonds op Naam. (pagina 10)
4. Basisinfrastructuur voor het muziekonderwijs voor jongeren 'Samen aan Zet!"
Het initiatiefstuk van de muziekverenigingen, waarin aangegeven het belang van muziekonderwijs. (15int18035)
5. PowerPoint sheets over Impuls Muziekonderwijs voor Hellendoorn, met doel, deelnemer, geschiedenis, het basisplan, de onderbouwing, de rol van de gemeente. (15int18036-1)
6. Impuls Muziekonderwijs in de gemeente Hellendoorn, een uitwerking voor een praktische invulling per groep. (15int18036-2)
7. De mogelijke bijdrage van de plaatselijke muziekverenigingen in de muzieklessen in het basisonderwijs. (15int18036-3)

Bijlagen:

Bijlage 1: Korte inhoud Deelregeling Impuls Muziekonderwijs

- Doel: kwalitatief goed muziekonderwijs duurzaam in te bedden in de praktijk
- Plan: iedere locatie dient plan in passend bij onderwijsvisie, expertise en ambitie
- Voorwaarden:
  - Kennisdeling met andere locaties
  - Samenwerking met minimaal één culturele instelling met muzikexpertise in de regio
  - Uitgaan van SLO leerlijn muziek
  - Aanvraag moet minimaal 2 van de 3 onderdelen (deskundigheidsbevordering, muziekonderwijs in school en verbinding binnenschools-buitenschools) bevatten.
  - Duidelijke visie over de borging van muziekonderwijs binnen de locatie (duurzame inbedding)
- Financiering
  - Locatie t/m 99 leerlingen: € 10.000,- voor 3 jaar
  - Locatie van 100 t/m 199 leerlingen: € 15.000,- voor 3 jaar
  - Locatie met meer dan 200 leerlingen: € 20.000,- voor 3 jaar
  - De subsidie die gegeven wordt is in totaal 50% van het benodigde bedrag
  - Van de andere 50% moet school 40% in financiële zin bijdragen en 60% door een gekapitaliseerde inzet van eigen personeel
  - Max 15% mag besteed worden aan materiaalkosten
- Activiteiten die met deze regeling gesubsidieerd kunnen worden zijn deskundigheidsbevordering van de mensen die voor de klas staan, het structureel uitvoeren van muziekonderwijs en het verbinden van binnenschools muziekonderwijs en buitenschoolse voorzieningen voor muzikeducatie.
- Bestaande muziekactiviteiten mogen geen deel uitmaken van de aanvraag, verbeteringen of aanvullingen op bestaande muziekactiviteiten wel.
- Naast de verplichte samenwerking met een culturele instelling kan de schoollocatie ook met andere partijen samenwerken (bijv. Pabo)
- Samenwerking binnenschools-buitenschool: Het aanbieden van muziekactiviteiten zoals schoolkoor/orkest in het verlengde van de schooldag.
- Deskundigheidsbevordering van mensen die voor de klas staan: speciale aandacht voor co-teaching, aanpassen aan de visie van de school (moet iedereen alles kunnen?)
- Suggesties die gedaan worden: muzikale ouders betrekken, werkgroep fondsenwerving
- Subsidieaanvraag bestaat uit 3 documenten:
  - Volledig ingevuld aanvraagformulier
  - Een samenwerkingsovereenkomst
  - Een volledig ingevulde modelbegroting

Bijlage 2 Cultuurfonds Hellendoorn (Prins Bernhard Cultuurfonds)

Wie een Cultuurfonds op Naam instelt Via het prins Bernhard Cultuurfonds bepaalt zelf de doelstelling. Zo is het mogelijk een CultuurFonds op Naam in te stellen dat bijdraagt aan de ontwikkeling van cultuur en natuurbehoud in een specifieke regio.

De besteding van deze fondsen is in handen van het afdelingsbestuur van het Cultuurfonds in de desbetreffende regio.

Een dergelijk fonds kan ook voor gemeenten worden opgezet. Ook hier zijn zelf de doelstelling te bepalen. In dit geval zou dat kunnen zijn, het ondersteunen al van alle mogelijke vormen van muziekeducatie en daaraan gerelateerde activiteiten in de gemeente Hellendoorn.

Voordeel van een dergelijk fonds is dat het fonds ook gevoed kan worden door bronnen van buiten de gemeente, onder andere de opbrengst van de collecte voor het prins Bernhard fonds kan rechtstreeks bijdragen, maar ook eventueel legaten of specifieke bijdragen van bedrijven of goede doelen organisaties.

Hiermee kan een fonds zowel financieel als qua tijdduur de doelondersteuning ruim overstijgen die anders alleen een gemeentelijke bijdrage zou hebben gehad.

Voorwaarde voor het instellen is wel dat er een substantiële eerste bijdrage wordt verstrekt, waarmee de primaire doelen van het fonds gehaald kunnen worden.

Verder mogen de doelstelling niet zo strak bepaald zijn dat het bestuur of de consuls alleen maar ja of nee kunnen zeggen op een aanvraag. Er moet een gedeeltelijke vrijheid zitten in het kunnen maken van afwegingen.

Over het instellen van het fonds heeft een oriënterend gesprek plaatsgevonden met een landelijke en provinciale vertegenwoordigers van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Bijlage 3: De werking van een CultuurFonds op Naam. (suggestie: Hellendoorn CultuurFonds)

In overleg met het Prins Bernhard Cultuurfonds (PBC) bepalen wij de naam en doelstelling van dit fonds, ons voorstel is Hellendoorn Cultuurfonds.

Het is onze intentie om het fonds primair in te zetten voor:

- Kunst en educatie voor leerlingen basisonderwijs in Hellendoorn
- Daarbij nadruk geven op de realisatie van muziek-educatie projecten die gericht zijn op de realisatie van een doorgaande leerlijn op de basisscholen in onze gemeente.

De inzet wordt geëffectueerd door

- scholen op aanvraag een bijdrage te geven afhankelijk van het leerling aantal,
- deze bijdrage gedurende minimaal drie jaren te garanderen
- aanvragen van muziekverenigingen te honoreren in hun facilitaire kosten om gebruik van muziekinstrumenten op school mogelijk te maken

Daarnaast worden aanvragen voor muziekeducatie projecten gefinancierd, zoals:

- buitenschoolse (jeugd-)orkest activiteiten
- activiteiten waarbij muziek-educatie zich verbindt met andere kunst disciplines (bijv zang/toneel)
- kunst en cultuurprojecten in brede zin als zij een educatief karakter hebben.

Al de projecten moeten uitgevoerd worden of ten gunste komen aan inwoners binnen de gemeente Hellendoorn.

In enge of in brede zin hebben toekenningen te maken met muziek-, kunst- cultuur-educatie voor leerlingen van het basis onderwijs.

Het minimumbedrag voor een fonds op naam is € 50.000, dat in gedeelten kan worden opgebouwd; In ons geval staan wij voor een storting van € 24.000,- per jaar gedurende minimaal vijf jaren.

Daarnaast kan het fonds gevoed worden door:

- bijdragen van particulieren, zoals legaten
- opbrengsten van de Anjer Collecte in onze gemeente
- bijdragen van bedrijven of instellingen
- opbrengsten uit speciale acties ten bate van het fonds door serviceclubs.

Het PBC voert ook gericht actie om het fonds gevoed te krijgen door externe bijdragen.

Het fonds wordt dan een aparte entiteit binnen het PBV, zonder rechtspersoonlijkheid; Aanvragen voor ondersteuning uit het fonds worden beoordeeld door een onafhankelijke adviescommissie;

Het PBC houdt ons uiteraard op de hoogte van de bestedingen.

De voordelen van een CultuurFonds op Naam

- Aanvragers van financiële steun weten de weg naar het Cultuurfonds te vinden;
- Het PBC zorgt voor de afhandeling van aanvragen;
- Wij profiteren van de expertise bij het beheer en de besteding;
- Aanvullende schenkingen door derden zijn mogelijk; (door een lokale notariskantoor werd al om een dergelijke mogelijkheid verzocht)

Het fonds wordt vermeld in specifieke uitingen zoals het PBC magazine Cultuurbericht, de digitale nieuwsbrief, het Fondsenboek en onze website.

Het PBC neemt eventuele notariskosten voor zijn rekening.